

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 1 februarie 2022
(OR. en)

14145/3/21
REV 3 (ro)

ECOFIN 1116
UEM 342
SOC 674
EMPL 504
COMPET 849
ENV 910
EDUC 385
RECH 523
ENER 515
JAI 1263
GENDER 118
ANTIDISCRIM 101

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Nr. doc. Csie: COM(2021) 740 final/3

Subiect: COMUNICARE A COMISIEI Analiza anuală a creșterii durabile 2022

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2021) 740 final/3.

Anexă: COM(2021) 740 final/3

Bruxelles, 31.1.2022
COM(2021) 740 final/3

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021) 740 final of 24.11.2021 and COM(2021) 740/2 of 26.01.2022

Concerns the Romanian language version.

The subtitle on the cover page was mistranslated and the level of sensitivity has been changed.

The text shall read as follows:

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII

Analiza anuală a creșterii durabile 2022

1. Introducere

Realizările Europei în ceea ce privește desfășurarea campaniei de vaccinare împotriva COVID-19 și atenuarea impactului socioeconomic al pandemiei au pus bazele unei redresări susținute. În prezent, aproape trei sferturi dintre adulții europeni sunt complet vaccinați, UE ocupând astfel, la nivel mondial, unul dintre primele locuri în această privință. În plus, Europa a livrat peste 1 miliard de doze către restul lumii – mai mult decât numărul de vaccinuri livrate în statele membre. Promovarea vaccinării, având în vedere și diferențele mari în ceea ce privește ratele de vaccinare atât între statele membre, cât și în întreaga lume, se numără în continuare printre principalele priorități politice. În paralel, răspunsul coordonat la pandemie la nivelul UE și la nivel național, care este unul fără precedent, a reușit să atenueze consecințele socioeconomice ale crizei¹.

Eforturile noastre de a contracara efectele imediate ale șocului produs de pandemia de COVID-19 dau roade. Pentru 2021, se preconizează că PIB-ul în zona euro și în UE va crește cu 5,0 %. Pe măsură ce economia UE trece de la redresare la expansiune, susținută de îmbunătățirea funcționării pieței forței de muncă, de condițiile favorabile de finanțare și de implementarea în forță a Mecanismului de redresare și reziliență, se estimează că, în UE, PIB-ul real va crește cu 4,3 % în 2022 și cu 2,5 % în 2023. Rata șomajului continuă să scadă, deși depășește ușor nivelul înregistrat înainte de criză. În viitor, ne așteptăm să continue crearea de locuri de muncă, în paralel cu redresarea și cu scăderea ratei șomajului la 6,7 % în 2022 și la 6,5 % în 2023, pentru ca acesta să atingă nivelul de dinainte de criză. Presiunile inflaționiste au crescut din cauza creșterii prețurilor la energie și a perturbărilor la nivelul aprovizionării. După ce a atins un nivel record de 4 % la sfârșitul anului 2021, se preconizează că inflația va scădea până la 1,4 % în 2023. Pe viitor, incertitudinile și riscurile rămân ridicate, inclusiv în ceea ce privește evoluția pandemiei, atât la nivelul UE, cât și în întreaga lume.

Coordonarea politicilor economice a trecut treptat la punerea bazelor unei redresări transformatoare și favorabile incluziunii și ale unei reziliențe mai puternice. Activitatea economică trebuie să fie aliniată din ce în ce mai mult la cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive, și anume durabilitatea mediului, productivitatea, echitatea și stabilitatea macroeconomică². Aceste patru dimensiuni nu ar trebui privite în mod izolat, deoarece se consolidează reciproc, având un obiectiv comun: trecerea la un model economic durabil, rezilient și favorabil incluziunii, înlesnită de difuzarea și adoptarea pe scară mai largă a tehnologiilor digitale și verzi, ceea ce va contribui la poziționarea Europei ca lider în materie de transformare. Prin urmare, agenda politică economică, socială și de mediu a Europei ar trebui să se asigure că guvernele de la toate nivelurile, întreprinderile, partenerii sociali și gospodăriile contribuie în mod consecvent la atingerea obiectivelor noastre pentru tranziția verde și cea digitală, precum și a obiectivelor privind ocuparea forței de muncă, competențele și reducerea sărăciei stabilite în Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale, asigurând în același timp stabilitatea economiei noastre și buna funcționare a pieței unice și nelăsând pe nimeni în urmă.

¹ Comisia Europeană, „Economia UE după pandemia de COVID-19: implicații pentru guvernanta economică”, COM (2021) 662 final, 19 octombrie 2021.

² Comisia Europeană, „Strategia anuală pentru 2020 privind creșterea durabilă”, COM (2019) 650 final, 17 decembrie 2019.

Uniunea a prezentat o agendă politică ambițioasă menită să conducă la o redresare sustenabilă, echitabilă și favorabilă incluziunii și să facă economia UE mai rezilientă la șocurile viitoare, transformând, în același timp, economiile și societățile noastre, prin alinierea la obiectivele ambițioase ale dublei tranziții. De la Strategia anuală privind creșterea durabilă de anul trecut, ambițiile ecologice, digitale și sociale ale Uniunii au crescut pentru a face față provocărilor din ce în ce mai mari cu care ne confruntăm. În iulie 2021, Comisia a prezentat un prim set de propuneri „Pregătiți pentru 55”³ pentru ca politicile privind clima, energia, utilizarea terenurilor, transporturile și impozitarea să se înscrie în eforturile de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % până în 2030, un obiectiv consacrat în Legea europeană a climei. Comisia a adoptat un plan de acțiune privind reducerea la zero a poluării și va continua să își pună în aplicare agenda Pactului verde european pentru protejarea, conservarea și consolidarea capitalului natural și pentru decuplarea creșterii PIB-ului de utilizarea resurselor naturale. În plus, în septembrie 2021, Comisia a propus un nou cadru de guvernanta pentru a se asigura că UE își atinge obiectivul de transformare digitală a societății și a economiei europene⁴. Propunerea prevede atât elaborarea unor foi de parcurs strategice naționale pentru atingerea traiectoriilor preconizate pentru fiecare obiectiv al Deceniului digital, cât și instrumente de accelerare și facilitare a proiectelor digitale multinaționale. Pentru a aborda efectele negative ale pandemiei, pentru a contribui la realizarea convergenței sociale și economice ascendente, dar și pentru a consolida eforturile Uniunii către o tranziție digitală, ecologică și echitabilă, summitul social de la Porto din mai 2021 a reafirmat angajamentul comun de a pune în aplicare în continuare Pilonul european al drepturilor sociale și a salutat noile obiective principale ale UE privind locurile de muncă, competențele și reducerea sărăciei⁵. O economie stabilă, care să permită politici axate pe obiective pe termen lung și o tranziție echitabilă pentru persoanele cele mai afectate de transformări sunt condiții prelabile pentru realizarea acestor obiective foarte ambițioase.

Mecanismul de redresare și reziliență, ca parte a răspunsului direct al UE, al cărui scop este să ieșim mai puternici din pandemie, va juca un rol central în asigurarea unei economii a UE reziliente și pregătite pentru dubla tranziție. Acest mecanism, integrat în semestrul european pentru coordonarea politicilor economice și de ocupare a forței de muncă, va fi instrumentul-cheie pentru punerea în aplicare a agendei politice în lunile și anii care vor urma. Punerea în aplicare a seturilor largi de măsuri ambițioase, care se consolidează reciproc, din planurile de redresare și reziliență va fi esențială pentru stimularea activității economice și a ocupării forței de muncă și pentru realizarea unei duble tranziții verzi și digitale echitabile și favorabile incluziunii. Una dintre principalele caracteristici inovatoare ale mecanismului este faptul că se bazează pe performanță. Fondurile vor fi plătite pe măsură ce statele membre pun în aplicare investițiile și reformele coerente convenite în planurile lor. Acest lucru va asigura faptul că ambele tipuri de măsuri sunt puse în aplicare în paralel, abordând lacunele și

³Comisia Europeană, „« Pregătiți pentru 55 »: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică”, COM (2021) 550 final, 14 iulie 2021.

⁴Comisia Europeană, „Propunere de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a programului de politică pentru 2030 „Calea către deceniul digital”, COM (2021) 574 final, 15 septembrie 2021.

⁵Aceste obiective ambițioase ale UE sunt: cel puțin 78 % din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani să aibă un loc de muncă; cel puțin 60 % dintre adulți să participe anual la cursuri de formare și reducerea cu cel puțin 15 milioane a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială.

provocările existente în materie de politici, eliminând blocajele din calea investițiilor și asigurând o creștere a PIB-ului mai durabilă și mai favorabilă incluziunii.

Planurile de redresare și reziliență fiind adoptate și primele tranșe fiind plătite statelor membre, accentul se pune acum pe faza de punere în aplicare. La momentul adoptării prezentei comunicări, 22 de planuri de redresare și reziliență fuseseră aprobate de Comisie și de Consiliu. Astfel, din august 2021, s-au deblocat 52,3 miliarde EUR ca prefinanțare pentru 17 state membre. În ansamblu, planurile aprobate de Consiliu până în prezent reprezintă 291 de miliarde EUR sub formă de finanțare nerambursabilă și 154 de miliarde EUR sub formă de împrumuturi. În prezent, toată atenția ar trebui să se concentreze pe punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor de către statele membre în conformitate cu jaloanele și țintele convenite, pentru a stimula redresarea și crearea de locuri de muncă, pentru a consolida reziliența europeană și pentru a asigura un impact de durată asupra societății, a economiei și a mediului UE. Instrumentul de sprijin tehnic al Comisiei contribuie la punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență. În această etapă, Comisia va menține un dialog strâns cu statele membre și va asigura participarea corespunzătoare a Parlamentului European și a Consiliului, a autorităților regionale și locale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate importante.

Este important să se asigure complementaritatea și coerența reformelor și a investițiilor incluse în planurile de redresare și reziliență atât cu investițiile care urmează să fie finanțate în cadrul politicii de coeziune și al altor instrumente ale UE în anii următori, cât și cu măsurile finanțate la nivel național. Pentru a debloca finanțarea totală de 500 de miliarde EUR în cadrul politicii de coeziune, este prioritar pentru anul următor să se finalizeze rapid discuțiile privind acordurile de parteneriat și programele din cadrul noii perioade de programare, inclusiv în cadrul Fondului pentru o tranziție justă. Atingerea obiectivelor ambițioase ale agendei politice a UE pentru dubla tranziție va necesita un efort coordonat din partea tuturor statelor membre, mobilizând fondurile publice și private disponibile în vederea atingerii acestor obiective.

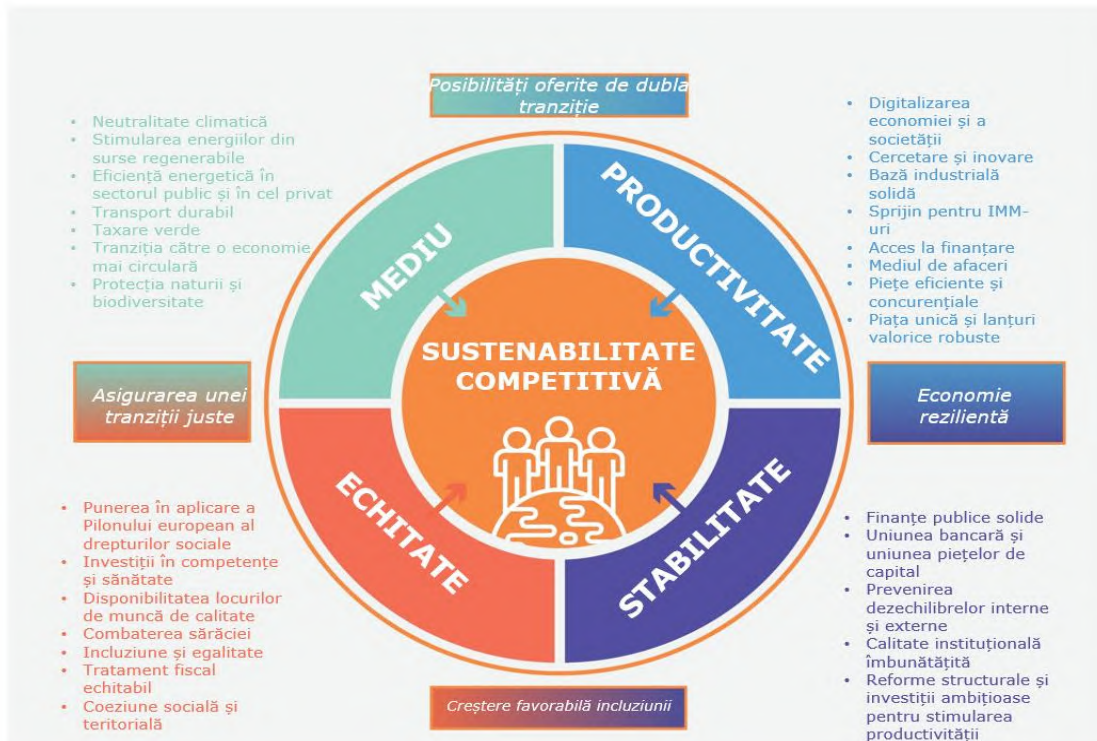
Analiza anuală a creșterii durabile din acest an prezintă prioritățile de politică pentru anul următor și oferă principii directe pentru punerea lor în aplicare în ciclul semestrului european 2022. Semestrul european oferă un cadru bine stabilit pentru coordonarea politicilor economice și de ocupare a forței de muncă ale statelor membre și va continua să joace acest rol în faza de redresare și în realizarea de progrese în ceea ce privește dubla tranziție. La fel ca în anii precedenți, prioritățile de politică vor fi structurate în jurul celor patru dimensiuni ale sustenabilității competitive, cu respectarea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Comunicarea schițează, de asemenea, principalele caracteristici ale ciclului semestrului european 2022 și explică principalele schimbări față de ciclurile anterioare, ținând seama de necesitatea adaptării la procesele din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

2. Cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive ca principii directoare pentru redresarea UE

Lansate la începutul actualului mandat al Comisiei, cele patru dimensiuni complementare ale agendei UE privind sustenabilitatea competitivă, și anume durabilitatea mediului, productivitatea, echitatea și stabilitatea macroeconomică, sunt mai relevante ca niciodată. Aceste dimensiuni, care sunt strâns interconectate și ar trebui să se consolideze reciproc, au ghidat agendele de reformă și de investiții ale statelor membre din ultimii ani și ocupă un loc important printre obiectivele Mecanismului de redresare și reziliență.

Europa a ales să fie un lider transformațional pentru a valorifica oportunitățile existente în domeniul protecției mediului și al luptei împotriva schimbărilor climatice, precum și în domeniul tehnologiilor digitale. Asigurarea consolidării reciproce a celor patru dimensiuni ale sustenabilității competitive reprezintă o provocare transformațională esențială a politicilor economice și sociale. O economie durabilă, care să permită politici axate pe obiective pe termen lung și o tranziție echitabilă și favorabilă incluziunii pentru toți cetățenii și pentru toate regiunile UE, va rămâne în centrul agendei de redresare a UE. Este important să amintim în acest context că sustenabilitatea competitivă și reziliența sunt două fețe ale aceleiași monede. Într-adevăr, astfel cum se menționează în Raportul de analiză prospectivă strategică din 2020⁶, reziliența este capacitatea nu numai de a face față provocărilor, ci și de a trece prin tranziții într-un mod durabil, echitabil și democratic.

Figura 1: Cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive și legăturile dintre acestea

⁶Comisia Europeană, „Raport pe 2020 de analiză prospectivă strategică: drumul de parcurs către o Europă mai rezilientă”, COM (2020) 493 final.

2.1 Durabilitatea mediului

Schimbările climatice și degradarea mediului necesită măsuri imediate. În cursul anului 2021, Europa s-a confruntat cu valuri de căldură, incendii forestiere și inundații grave, care au demonstrat în mod clar și dureros impactul pe care schimbările climatice îl pot avea asupra vieților și a mijloacelor noastre de subsistență. În plus, impactul economic global legat de schimbările climatice este în creștere și merită o atenție deosebită. Costurile lipsei de acțiune sunt semnificativ mai mari decât costurile îndeplinirii obiectivelor noastre ambițioase în materie de climă. Prin urmare, este esențial să se asigure că redresarea economică merge mână în mână cu accelerarea tranziției verzi și să se plaseze economia pe calea cea bună pentru a îndeplini angajamentul UE de a deveni primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050.

Comisia a prezentat o agendă ambițioasă de reforme verzi, care trebuie pusă în aplicare rapid. Ar trebui să utilizăm perioada următoare pentru a permite realizarea reformelor și a investițiilor necesare pentru decarbonizarea economiei UE și pentru asigurarea unei tranziții verzi echitabile din punct de vedere social. Pactul verde european, în special pachetul „Pregătiți pentru 55”, pune bazele economiei UE de mâine. Strategiile de referință privind clima și energia, hidrogenul, energia din surse regenerabile *offshore*, combaterea emisiilor de metan, biodiversitatea, economia circulară, reducerea la zero a poluării, mobilitatea durabilă și inteligentă, valul de renovări, sustenabilitatea alimentară și multe altele orientează reformele și investițiile. Printre inițiativele propuse se numără măsurile de taxare verde, cum ar fi Directiva actualizată privind impozitarea energiei, pentru a alinia politicile fiscale și climatice ale UE și pentru a stimula modelele de afaceri ecologice, atenuând în același timp impactul social. În plus, mecanismul propus de ajustare la frontieră în funcție de carbon va stabili un preț al carbonului pentru anumite importuri, încurajând astfel întreprinderile și guvernele din restul lumii să ia măsuri în aceeași direcție. La nivel național, punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență va permite realizarea de reforme verzi care să contribuie la reducerea parțială a decalajului în materie de emisii de gaze cu efect de seră. Mai multe state membre au prezentat în planurile lor de redresare și reziliență reforme în materie de eficiență energetică, facilitarea procedurilor de autorizare pentru sursele regenerabile de energie, sprijinirea cercetării și a inovării ecologice⁷ sau stimulente fiscale pentru promovarea modelelor de mobilitate durabilă.

Îndeplinirea agendei ambițioase a UE privind Pactul verde va necesita investiții semnificative. Pentru următorul deceniu, investițiile publice și private suplimentare necesare pentru realizarea tranziției verzi sunt estimate la aproape 520 de miliarde EUR pe an⁸. Se preconizează că cele 22 de planuri de redresare și reziliență aprobate până în prezent vor stimula investițiile verzi în valoare cumulată de cel puțin 192 de miliarde EUR⁹ în următorii șase ani, acoperind domenii precum generarea de energie, renovarea clădirilor, transportul durabil și adaptarea la schimbările climatice. În acest deceniu, politica de coeziune va genera investiții verzi în valoare de aproximativ 150 de miliarde EUR. Vor fi necesare investiții suplimentare semnificative pentru a însoți tranzițiile necesare pe piața forței de muncă și

⁷Comisia Europeană, „Comunicarea privind misiunile europene”, COM (2021) 609 final, 29 septembrie 2021.

⁸ A se vedea caseta 2 din Comunicarea Comisiei Europene intitulată „Economia UE după pandemia de COVID-19: implicații pentru guvernarea economică”, COM (2021) 662 final.

⁹Estimări preliminare ale personalului Comisiei.

pentru a sprijini recalificarea și perfecționarea, două condiții prealabile pentru o tranziție justă și eficace. Finanțarea publică nu va fi însă suficientă pentru a face față investițiilor masive necesare pentru realizarea cu succes a tranziției verzi și nici nu va exclude investițiile private. Unul dintre rolurile-cheie ale sectorului public va fi să contribuie la canalizarea finanțării private către reziliența la schimbările climatice, inclusiv prin crearea unui cadru favorabil, încurajarea dezvoltării în continuare a piețelor de capital în domeniul finanțării durabile, îmbunătățirea coordonării investițiilor publice și private în C&D și furnizarea de sprijin specific. Prin urmare, va fi important să se utilizeze investițiile publice și reformele incluse în planurile de redresare și reziliență pentru a contribui la mobilizarea investițiilor private.

Dimensiunea socială se află în centrul agendei verzi ambițioase a UE. Tranziția verde va crea oportunități masive, aducând cu sine crearea de locuri de muncă, inovarea și creșterea rezilienței la șocuri. În același timp, aceasta va însemna schimbări profunde, în special pentru persoanele cele mai dezavantajate, precum și pentru unele regiuni și sectoare, cum ar fi regiunile miniere și sectoarele afectate de tranziția industrială și de procesele de restructurare aferente, ceea ce implică adesea pierderi de locuri de muncă și de venituri. Acesta este motivul pentru care Pactul verde european urmărește să asigure o distribuție echitabilă a eforturilor necesare, cu contribuția tuturor sectoarelor economiei și ale societății și cu măsuri specifice pentru cei care au nevoie de ele¹⁰. Comisia a propus un nou Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice pentru a sprijini gospodăriile vulnerabile cu venituri mici și medii, utilizatorii de transport vulnerabili și microîntreprinderile vulnerabile care ar fi cele mai afectate de introducerea sistemului de stabilire a prețului carbonului în domenii precum transportul rutier și clădirile. În cadrul semestrului european, vom monitoriza îndeaproape impactul social și, după caz, vom propune recomandări specifice pentru a ne asigura că nimeni nu este lăsat în urmă. Complementaritatea cu măsurile care beneficiază de sprijin în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență va fi prioritară. Pentru a ajuta statele membre să profite de oportunități și să reducă la minimum riscurile socioeconomice ale tranziției verzi, Comisia va propune, până la sfârșitul anului, o recomandare a Consiliului privind abordarea aspectelor sociale și de ocupare a forței de muncă ale tranziției climatice.

Tranziția către o energie curată este cea mai bună asigurare pe care o putem avea împotriva șocurilor care afectează prețurile la energie. Creșterea bruscă a prețurilor la energie cu care se confruntă în prezent UE, determinată în special de creșterea cererii de energie și gaze la nivel mondial, reprezintă o preocupare majoră pentru toți cetățenii, întreprinderile și economia UE în general. Creșterea prețurilor la energie afectează gospodăriile cu venituri mici și medii inferioare într-o măsură comparativ mai mare și riscă să agraveze sărăcia energetică. Comisia a prezentat un set de măsuri¹¹ care abordează provocările și atenuază impactul creșterilor temporare ale prețurilor la energie într-un mod coordonat. Pe termen scurt, sprijinul de urgență pentru venit acordat pe termen limitat gospodăriilor vulnerabile, măsurile de protecție a întreprinderilor și reducerile fiscale specifice pot contribui la atenuarea impactului. Într-un mod mai structural, îmbunătățirea eficienței energetice, electrificarea cererii de energie și continuarea investițiilor în energia din

¹⁰Mecanismul pentru o tranziție justă, care include Fondul pentru o tranziție justă, va oferi sprijin specific pentru diversificarea economică și crearea de locuri de muncă în teritoriile care se confruntă cu cele mai grave provocări socioeconomice generate de tranziția către neutralitatea climatică.

¹¹Comisia Europeană, „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”, COM (2021) 660 final, 13 octombrie 2021.

surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, împreună cu facilitarea implementării acestora, sunt esențiale pentru a asigura prețuri accesibile la energie în viitor. Tranziția verde încurajează utilizarea energiei din surse regenerabile și locale, reducându-ne dependența de surse de energie străine și sporind în același timp eficiența energetică, ceea ce face ca nevoile noastre în materie de energie să scadă. Abordarea efectelor negative ale creșterii bruște a prețurilor și asigurarea accesibilității prețurilor fără fragmentarea pieței unice europene a energiei sunt esențiale pentru a se evita punerea în pericol a investițiilor în tranziția verde a sectorului energetic și a celui industrial.

Tranziția verde este concepută astfel încât să ne protejeze prosperitatea și bunăstarea, creând în același timp oportunități. Investițiile și reformele menite să reducă la sursă poluarea aerului, a apei și a solului vor genera reduceri importante de costuri pentru economie, cum ar fi cele legate de sănătate, zile lucrătoare pierdute, daune aduse clădirilor și pierderi de culturi. Îmbunătățirea infrastructurii de mediu (de exemplu, în domeniul apei și al deșeurilor), protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor naturale, precum și asigurarea unor sisteme alimentare durabile ne vor consolida reziliența, vor crea noi oportunități de afaceri și vor îmbunătăți sănătatea publică. Eliminarea treptată a subvențiilor dăunătoare mediului și utilizarea instrumentelor economice pentru punerea în aplicare a principiului „poluatorul plătește” vor oferi stimulente și finanțare suplimentare pentru tranziția verde.

Digitalizarea poate contribui în mare măsură la tranziția verde. Tranziția verde și cea digitală sunt intrinsec legate și niciuna nu poate avea succes fără cealaltă. Digitalizarea societății va contribui la reducerea amprente sale de carbon, de exemplu printr-o utilizare mai eficientă a energiei și a resurselor. În același timp, tehnologiile digitale trebuie să devină mai curate și mai eficiente din punct de vedere energetic. Planurile de redresare și reziliență conțin mai multe măsuri menite să asigure o utilizare inteligentă și durabilă a resurselor, inclusiv ecologizarea tehnologiilor digitale, care necesită, printre altele, dezvoltarea unor competențe adecvate. UE ia în considerare, de asemenea, adoptarea unor măsuri voluntare și obligatorii pentru a ajuta sectorul privat să devină neutru din punctul de vedere al impactului asupra climei și să utilizeze mai multe surse regenerabile, o astfel de măsură fiind Coaliția europeană digitală verde.

2.2 Productivitatea

Asigurarea prosperității viitoare pentru cetățeni va depinde în mod esențial de capacitatea Europei de a avea un grad mai mare de productivitate și inovare. Acest lucru va necesita o combinație bine aliniată de reforme și investiții private și publice care să stea la baza competitivității și a creării de locuri de muncă. Creșterea productivității este un motor esențial al prosperității economice, al bunăstării și al convergenței pe termen lung. Cu toate acestea, creșterea productivității în UE a încetinit în ultimele decenii, iar această tendință continuă. Capacitatea întreprinderilor din UE de a adopta noi tehnologii, în special tehnologii digitale, de a-și extinde activitățile și de a-și actualiza modurile de producție va juca un rol esențial în stimularea productivității și a competitivității lor atât pe piața unică, cât și la nivel mondial. Acest lucru depinde de modul în care forța de muncă se va perfecționa și recalifica pentru a stăpâni modelele de producție de mâine. Aceasta depinde, de asemenea, de facilitarea reformelor care creează un cadru favorabil unei

astfel de adaptări tehnologice și inovării, cum ar fi o mai bună coordonare a politicilor de cercetare și inovare, consolidarea transferului de cunoștințe și a valorizării acestora și sprijinirea dezvoltării și a adoptării de tehnologii de către întreprinderi, în special de către IMM-uri și de către întreprinderile nou-înființate. Deblocarea cheltuielilor cu investițiile private prin adoptarea unor măsuri specifice de sprijin public este esențială în acest sens.

O piață unică funcțională, în care se asigură o concurență loială și efectivă¹², reprezintă în sine o sursă majoră de productivitate pentru economia UE. Progresele tehnologice se propagă mai rapid pe o piață unificată și funcțională, iar piețele competitive de produse și servicii reprezintă un factor-cheie al creșterii productivității, deoarece permit o alocare mai eficientă a resurselor. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a evidențiat necesitatea de a proteja libera circulație a persoanelor, a bunurilor, a serviciilor și a capitalurilor pe piața unică. Măsurile concrete anunțate în Raportul anual privind piața unică¹³, cum ar fi o soluție structurală care să garanteze respectarea celor patru libertăți în cazul unor crize viitoare (Instrumentul pentru situații de urgență al pieței unice) și analiza soluțiilor potențiale pentru abordarea problemelor de aprovizionare identificate vor fi esențiale pentru consolidarea rezilienței pieței unice. Respectarea statului de drept, în special existența unor sisteme de justiție independente, de calitate și eficiente, a unor structuri anticorupție eficace și a unor cadre de combatere a spălării banilor și a fraudei sunt factori importanți ai mediului de afaceri și ai funcționării pieței unice. Pe lângă semestrul european, Raportul Comisiei privind statul de drept acoperă, în unul dintre pilonii săi, funcționarea sistemelor de justiție.

Planurile de redresare și reziliență ale statelor membre prevăd o gamă largă de reforme menite să îmbunătățească mediul de afaceri și să favorizeze adoptarea tehnologiilor digitale și verzi. În completarea acestor reforme, se fac eforturi importante de digitalizare a sectoarelor strategice ale administrației publice și ale sistemului judiciar. Acest efort răspunde în mod direct recomandărilor specifice adresate fiecărui stat membru în parte în anii precedenți în domenii precum punerea în aplicare a reformelor de stimulare a concurenței, sporirea dinamismului și a transparenței achizițiilor publice, consolidarea sistemului judiciar, creșterea eficienței administrației publice, inclusiv a administrației fiscale, promovarea simplificării legislative, dezvoltarea în continuare a serviciilor de e-guvernare și e-justiție și promovarea unor cadre funcționale în materie de insolvență. Se preconizează că punerea în aplicare integrală a acestor reforme va îmbunătăți mediul de afaceri la nivelul întregii UE, stimulând în același timp inovarea digitală, cu un impact pozitiv asupra productivității. Acest lucru va avea efecte pozitive mai ample, de exemplu prin crearea de locuri de muncă de calitate și prin consolidarea sustenabilității fiscale.

Investițiile în adoptarea tehnologiilor digitale avansate și în cercetare și inovare sunt esențiale pentru realizarea tranziției digitale. În sectorul privat european există un decalaj semnificativ în ceea ce privește investițiile în domeniul digital în raport cu alte părți ale lumii¹⁴. Planurile de redresare și reziliență adoptate au scopul de a contribui cu 117 miliarde EUR

¹²Comisia efectuează o revizuire cuprinzătoare a politicii în domeniul concurenței; Comisia Europeană, „O politică în domeniul concurenței pregătită pentru noi provocări”, COM (2021) 713 final, 18 noiembrie 2021.

¹³Comisia Europeană, „Raportul anual pe 2021 privind piața unică, care însoțește comunicarea «Actualizarea noii strategii industriale 2020: construirea unei piețe unice mai puternice pentru redresarea Europei»”, SWD (2021) 351 final, 5 mai 2021.

¹⁴Pentru o ilustrare a deficitului de investiții față de principalii concurenți ai UE, a se vedea tabelul 2 din documentul Comisiei Europene „Identificarea nevoilor de redresare ale Europei care însoțește Comunicarea

la transformarea digitală. 17 miliarde EUR din acest sprijin sunt, de exemplu, direcționate către inovarea digitală, C&I și tehnologiile digitale avansate, inclusiv către dezvoltarea inteligenței artificiale sau a tehnologiilor de supercalcul. În plus, sunt alocate fonduri semnificative pentru sprijinirea transformării digitale a serviciilor publice (43 de miliarde EUR) sau a întreprinderilor (24 de miliarde EUR), majoritatea acestora fiind în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). De asemenea, măsurile de conectivitate, de exemplu introducerea rețelelor 5G, sunt incluse în mai multe planuri (13 miliarde EUR). Se preconizează că programele din cadrul fondurilor politicii de coeziune a UE, precum și alte programe din cadrul bugetului UE, vor genera, de asemenea, o creștere substanțială a investițiilor în activități de cercetare și inovare digitală în comparație cu programele anterioare.

Aceste investiții în tehnologie trebuie să fie completate de investiții în oameni și competențe, în special în competențe digitale consolidate, prin reforme ale sistemelor de educație și formare și prin programe de perfecționare și recalificare. Accelerarea tranziției digitale duce la creșterea semnificativă a cererii de competențe digitale. Competențele în domeniile științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM) sunt esențiale pentru a permite dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor digitale avansate în toate economiile noastre. Pentru a asigura un număr suficient de lucrători cu înaltă calificare, trebuie făcute mai multe eforturi pentru a sprijini tinerii, în special femeile și fetele. Acest lucru ar trebui să fie însoțit de creșterea prevalenței cel puțin a nivelurilor de bază ale competențelor digitale și informatice la nivelul întregii populații. Persoanele de vârstă activă au nevoie de acces facil la o formare accesibilă și relevantă, care să răspundă nevoilor lor în materie de competențe. Acest lucru este important pentru toate sectoarele economice și pentru toate întreprinderile, în special pentru IMM-uri. Competențele digitale sunt, de asemenea, un catalizator important al tranziției verzi. Mecanismul de redresare și reziliență va contribui în mod semnificativ la dezvoltarea competențelor (planurile adoptate contribuie cu 47 de miliarde EUR la măsurile de sprijinire a educației, formării și competențelor în toate grupele de vârstă), cu un accent deosebit pe competențele digitale (20 de miliarde EUR)¹⁵.

În plus, accesul responsabil la resurse, eficiența resurselor și productivitatea sunt importante nu numai pentru bunăstarea mediului, ci și pentru bunăstarea economică. UE trebuie să accelereze tranziția către un sistem economic care să utilizeze resursele într-un mod mai inteligent și mai sustenabil, în vederea reducerii amprentei consumului. Bazându-se pe piața unică și pe potențialul tehnologiilor digitale, economia circulară poate consolida baza industrială a UE și poate stimula crearea de întreprinderi și antreprenoriatul în rândul IMM-urilor, consolidând în același timp reziliența și autonomia strategică deschisă a UE. Pentru public, economia circulară va furniza produse de înaltă calitate, funcționale și sigure, eficiente și cu prețuri accesibile, cu o durată de viață mai îndelungată și concepute pentru a fi reutilizate, reparate și reciclate la un nivel de înaltă calitate. O întreagă nouă gamă de servicii sustenabile, de modele de afaceri de tip „produs ca serviciu” (product-as-service) și de soluții digitale vor contribui la îmbunătățirea calității vieții, la crearea de locuri de muncă inovatoare și la actualizarea cunoștințelor și a competențelor.

«Acum este momentul Europei: să reparăm prejudiciile aduse de criză și să pregătim viitorul pentru noua generație», SWD (2020) 98 final, 27 mai 2020.

¹⁵ Măsurile de sprijinire a educației, formării și competențelor sunt considerate cheltuieli sociale, în timp ce competențele digitale sunt incluse în contribuția digitală.

Reziliența economiei UE depinde de existența unor lanțuri de aprovizionare solide. Punerea rapidă în aplicare a strategiei industriale și a actualizării sale din 2021¹⁶ este esențială pentru a reduce dependențele strategice și pentru a atenua blocajele temporare sau persistente din lanțurile internaționale de aprovizionare cu factori de producție esențiali pentru ecosistemele industriale ale Europei. UE este un importator și exportator major la nivel mondial și se bucură de un grad ridicat de deschidere față de comerț și investiții. Crizele logistice globale, cum ar fi actuala criză a cipurilor informatice și a anumitor materii prime cu care se confruntă UE, influențează o varietate de ecosisteme industriale, inclusiv industriile prociclice, cum ar fi industria automobilelor și cea a construcțiilor. Blocajele din lanțul de aprovizionare au un impact negativ asupra nivelurilor de productivitate ale firmelor, a ocupării forței de muncă, a cifrei de afaceri și a ratelor de intrare/ieșire de pe piață și pot avea un impact asupra capacității UE de a răspunde la o criză sanitară. Obiectivele sporite ale UE privind tranziția verde și cea digitală necesită o schimbare de politică pentru abordarea dependențelor strategice actuale sau viitoare de acele produse și tehnologii care vor impulsiona transformarea industrială a Europei, abordând astfel și preocupările subiacente legate de securitatea aprovizionării. Comisia va prezenta un act legislativ european privind cipurile pentru a coordona mai bine eforturile UE în domeniul cercetării și al proiectării semiconductorilor și pentru a înlesni fabricarea acestora în Europa.

2.3 Echitate

Echitatea trebuie să se afle în centrul redresării în urma încetinirii creșterii economice provocate de pandemia de COVID-19. Criza a afectat în mod inegal diferitele grupuri de populație, sectoare și regiuni. Mai precis, tinerii și lucrătorii slab calificați și cei proveniți din familii de migranți au fost afectați în mod disproporționat. Femeile și bărbații au fost afectați în mod diferit¹⁷. Instrumentul european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE) a contribuit cu succes la abordarea consecințelor economice și sociale negative ale pandemiei. Pe măsură ce economia se redresează, este probabil să observăm schimbări suplimentare în distribuția locurilor de muncă. Pandemia a generat sau a accelerat tendințele de schimbare a cererii, a modelelor de consum și a modelelor de afaceri. La nivelul întregii economii, se creează noi locuri de muncă, în timp ce alte locuri de muncă sunt din ce în ce mai puțin căutate. Acest lucru implică un număr mare de tranziții profesionale și reparația deficitului de forță de muncă în unele state membre și în unele sectoare. În acest context, ar trebui acordată o atenție sporită îmbunătățirii capacității piețelor forței de muncă de a anticipa schimbările și de a se adapta la acestea, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Reformele privind beneficiile fiscale pot contribui la reducerea inegalităților și la încurajarea participării pe piața forței de muncă.

Pandemia de COVID-19 a avut un impact asimetric asupra regiunilor europene, din cauza specializărilor economice diferite ale acestora. Regiunile dependente de turism au

¹⁶ Comisia Europeană, „Actualizarea noii strategii industriale 2020: construirea unei piețe unice mai puternice pentru a sprijini redresarea Europei”, COM (2021) 350 final, 5 mai 2021.

¹⁷ Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, „Raportul din 2021 privind indicele egalității de gen”, noiembrie 2021.

fost afectate în mod deosebit, dar și alte servicii care presupun intrarea în contact cu multe persoane au fost puternic afectate. Alte sectoare au fost mai puțin afectate, dar tot au înregistrat o scădere a activității, în special industria prelucrătoare și construcțiile. Între 2019 și 2020, numărul de ore lucrate a scăzut cel mai mult în Grecia, Spania, Portugalia și Italia, în special în regiunile cu economii turistice mari. În cele din urmă, regiunile UE mai dezvoltate din punct de vedere economic au fost mai puțin afectate decât regiunile mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic și decât regiunile în tranziție.

În viitor, politicile active în domeniul pieței forței de muncă bine concepute și eficiente, însoțite de un sprijin adecvat din partea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și a sistemelor de protecție socială, sunt esențiale pentru a sprijini lucrătorii în cadrul tranziției verzi și al celei digitale. În acest sens, Recomandarea Comisiei referitoare la un sprijin activ eficace pentru ocuparea forței de muncă (EASE)¹⁸ subliniază importanța elaborării și a punerii în aplicare a unor pachete de politici coerente, inclusiv a unor stimulente pentru angajare și tranziție, perfecționare și recalificare, precum și a unui sprijin sporit din partea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă. Ar trebui să se acorde atenția cuvenită tinerilor care au fost afectați în mod deosebit de pandemia de COVID-19. Ar trebui, de asemenea, abordate provocările de lungă durată legate de îmbătrânirea forței de muncă și de participarea pe piața muncii a femeilor și a persoanelor cu handicap.

Rolul educației, al formării și al competențelor ca factori-cheie ai incluziunii sociale și ai creșterii economice trebuie consolidat, ținându-se seama de provocările și de oportunitățile dublei tranziții. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a provocat perturbări, în parte din cauza accesului inegal la învățarea online și a unui impact negativ asupra sănătății mintale a elevilor. Acest lucru poate avea consecințe pe termen lung, inclusiv niveluri scăzute ale competențelor de bază și rezultate școlare sub nivelul optim, și, prin urmare, poate exacerba inegalitățile existente la nivel de educație. Statele membre vor trebui să își intensifice eforturile de îmbunătățire a rezultatelor învățării în cadrul sistemelor lor de educație și formare. În paralel, ar trebui încurajată învățarea pe tot parcursul vieții pentru a aborda neconcordanța existentă și emergentă a competențelor, în special a celor legate de dubla tranziție, prin creșterea semnificativă a participării adulților la perfecționarea și recalificarea profesională. Îndeplinirea obiectivelor de la nivelul UE privind educația, formarea și dezvoltarea competențelor va facilita succesul tranziției digitale și verzi și va aborda provocările aferente în ceea ce privește nevoile de adaptare a competențelor. În special, vor fi necesare reforme pentru a reduce inegalitățile în materie de educație, pentru a aborda decalajul dintre zonele urbane și cele rurale, inclusiv în ceea ce privește conectivitatea digitală, pentru a reduce riscul părăsirii timpurii a școlii și al rezultatelor slabe și pentru a asigura oportunități de dezvoltare a competențelor pentru toți adulții, indiferent de nivelul lor de calificare. La fel de importantă este consolidarea rolului pe care îl au universitățile în îmbunătățirea calității și a relevanței pe piața muncii a învățământului superior și în promovarea incluziunii, a diversității și a egalității de gen.

Punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale este esențială pentru realizarea convergenței sociale și economice ascendente. Planul de acțiune al Comisiei

¹⁸Comisia Europeană „Recomandarea (UE) 2021/402 din 4 martie 2021 referitoare la un sprijin activ eficace pentru ocuparea forței de muncă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 (EASE)”, C/2021/1372, JO L 80, 8.3.2021.

privind punerea în aplicare a pilonului a propus noi obiective ale UE privind ocuparea forței de muncă, competențele și reducerea sărăciei până în 2030, precum și un tablou de bord social revizuit, în vederea integrării acestora în semestrul european. Propunerea de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2022, ca parte a acestui pachet de toamnă, pune un accent sporit pe principiile pilonului și integrează în analiza sa obiectivele principale ale UE pentru 2030 și indicatorii principali ai tabloului de bord social revizuit. Raportul arată că redresarea pieței forței de muncă începe în mod clar să se instaleze, dar avertizează cu privire la apariția unor deficite de forță de muncă, precum și la persistența unor rate scăzute de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor și al femeilor. Redresarea, precum și tranziția verde și cea digitală sporesc probabilitatea ca unele locuri de muncă să nu fie restabilite, ceea ce scoate la iveală importanța sprijinirii tranzițiilor profesionale, în special în ceea ce privește politicile active în domeniul pieței forței de muncă, și a măsurilor de perfecționare și recalificare profesională. În raport s-a subliniat, de asemenea, importanța sistemelor solide de protecție socială, care, în majoritatea statelor membre, au contribuit la atenuarea scăderii veniturilor gospodăriilor și la menținerea unei proporții stabile a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială.

Planurile de redresare și reziliență includ o gamă largă de reforme și de investiții care vor contribui la consolidarea coeziunii sociale și a rezilienței. Măsurile legate de această axă tematică în planurile deja aprobate de Consiliu se ridică la aproximativ 135 de miliarde EUR, aproximativ 30 % din alocările financiare totale ale acestor planuri aprobate. Aceste măsuri includ, de exemplu, reforme și investiții menite să îmbunătățească eficacitatea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, să sporească capacitatea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și să sprijine participarea femeilor și a grupurilor dezavantajate pe piața forței de muncă. Acestea includ, de asemenea, măsuri de îmbunătățire a accesului la educație și formare de calitate la toate nivelurile, la educație digitală, inclusiv la perfecționare și recalificare pentru adulții de vârstă activă, pentru a se asigura că aceștia pot prospera într-un mediu aflat în schimbare rapidă și pot beneficia pe deplin de tranziția verde și cea digitală. În cele din urmă, planurile de redresare și reziliență urmăresc, printre altele, să consolideze reziliența socială prin investiții în asistență medicală și un acces mai bun la servicii, inclusiv la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, la îngrijirea pe termen lung și la locuințe sociale. În acest mod, împreună cu fondurile politicii de coeziune, mecanismul sprijină în mod concret o redresare echitabilă și favorabilă incluziunii în UE. Punerea în aplicare la timp și ambițioasă a acestor planuri va avea efecte tangibile pentru cetățenii europeni, sprijinind actuala transformare a economiilor naționale în vederea dublei tranziții. În plus, se preconizează că Mecanismul pentru o tranziție justă, care include cele 19 miliarde EUR din Fondul pentru o tranziție justă, va mobiliza aproximativ 55 de miliarde EUR în perioada 2021-2027 în regiunile cele mai afectate, pentru a atenua impactul socioeconomic al tranziției către neutralitatea climatică, contribuind astfel la echitatea sa.

2.4 Stabilitatea macroeconomică

Îmbunătățirea în continuare a stabilității economiei prin abordarea fragilităților rămase la nivel național și la nivelul UE și prin coordonarea strânsă a politicilor relevante la nivelul UE va asigura reziliența la șocurile viitoare și va contribui la facilitarea tranziției verzi și a celei digitale. Răspunsul ferm și coordonat al politicilor la criza provocată de pandemia de COVID-19 a redus în mod semnificativ impactul său economic și social, având, în același timp, un impact pozitiv asupra stabilității macroeconomice. Această experiență

evidențiază relevanța unei coordonări solide continue a politicilor economice, fiscal-bugetare, de ocupare a forței de muncă și sociale, acoperind diferite politici și instrumente de finanțare și stabilind legături între nivelul UE și cel național. De asemenea, aceasta a subliniat importanța consolidării rezilienței economice și sociale la șocurile neașteptate, inclusiv prin crearea, în perioade normale, a unei marje de manevră bugetară care să poată fi utilizată în perioadele de încetinire a creșterii economice.

Statele membre ar trebui să continue să ofere sprijin bugetar specific și temporar în 2022, protejând în același timp sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. Clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere le-a permis statelor membre să își sprijine economiile în cursul crizei provocate de pandemia de COVID-19. Se preconizează că aceasta va fi dezactivată începând cu 2023. Atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, statele membre ar trebui să urmărească o politică fiscal-bugetară menită să ducă la obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și la asigurarea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu. În același timp, statele membre ar trebui să sporească investițiile pentru a realiza dubla tranziție, pentru a stimula activitatea economică și potențialul de ocupare a forței de muncă. Avizele Comisiei privind proiectele de planuri bugetare ale statelor membre din zona euro¹⁹ și propunerea Comisiei de recomandare privind politica economică a zonei euro²⁰ fac parte din acest pachet de toamnă.

O structură a finanțelor publice favorabilă creșterii și o impozitare echitabilă și eficientă vor fi esențiale pentru sporirea investițiilor și sprijinirea unei redresări echitabile, durabile și favorabile incluziunii. Este necesar un efort coordonat și susținut pe parcursul mai multor ani pentru a asigura o creștere constantă și considerabilă a investițiilor private și publice, care să fie proporțională cu nevoile dublei tranziții și coeziunii economice, sociale și teritoriale. În timp ce Mecanismul de redresare și reziliență oferă un sprijin temporar substanțial, bugetele naționale trebuie, la rândul lor, să își joace rolul în promovarea investițiilor. În acest sens, statele membre trebuie să își îmbunătățească structura și calitatea finanțelor publice, atât în ceea ce privește cheltuielile, cât și veniturile, realizând, în același timp, progrese în ceea ce privește „înverzirea” bugetelor. În ceea ce privește veniturile, într-un moment în care administrațiile naționale depun eforturi pentru a obține rezultate mai bune cu mai puține resurse, în condițiile în care trebuie să acopere costurile pandemiei în mod echitabil și fără a afecta redresarea, este esențial ca gradul de respectare a obligațiilor fiscale să crească și să se orienteze către o fiscalitate favorabilă mediului. Colectarea impozitelor poate fi stimulată, iar fraudă fiscală, evitarea obligațiilor fiscale și evaziunea fiscală pot fi reduse prin depunerea electronică a declarațiilor fiscale, simplificare fiscală și intensificarea cooperării administrative între statele membre. De asemenea, va fi important să se reducă concurența fiscală dăunătoare și planificarea fiscală agresivă²¹. Comisia pregătește mai multe propuneri legislative²² pentru a spori transparența fiscală, pentru a combate evitarea

¹⁹„Comunicarea Comisiei privind proiectele de planuri bugetare pentru 2022: o evaluare generală” și avizele Comisiei privind proiectele de planuri bugetare pentru 2022 prezentate de statele membre din zona euro.

²⁰Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European, Raportul privind mecanismul de alertă 2022, COM (2021) 741 final.

²¹De exemplu, în raportul privind deficitul de încasare a TVA (CASE et al., 2020) se estimează că deficitul de încasare a TVA în UE a fost de 140 de miliarde EUR în 2018 și se preconizează că va ajunge la 164 de miliarde EUR în 2020, în special din cauza pandemiei.

²²COM (2020) 312 final, Un plan de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare.

obligățiilor fiscale și pentru a intensifica lupta împotriva evaziunii fiscale. Printre acestea se numără o propunere de abordare a utilizării abuzive a societăților de tip „cutie poștală” în scopuri fiscale. În plus, acordul OCDE/G20 privind reforma impozitării internaționale ar trebui să garanteze că întreprinderile multinaționale plătesc un impozit echitabil indiferent de locul în care își desfășoară activitatea și că li se aplică o cotă de impozitare efectivă de minimum 15 % începând din 2023. Comisia pregătește o propunere de transpunere rapidă în legislația UE a acordului internațional privind impozitarea minimă efectivă.

Planurile de redresare și reziliență ale statelor membre conțin o serie de măsuri în domeniul politicii bugetare și fiscale. Statele membre au inclus în planurile lor de redresare și reziliență analize ale cheltuielilor care vizează îmbunătățirea calității cheltuielilor publice și modificări ale sistemelor de impozitare pentru a favoriza o activitate economică mai durabilă și mai echitabilă. Unele planuri propun, de asemenea, reforme menite să îmbunătățească sustenabilitatea și viabilitatea pe termen lung a sistemelor de pensii. Reformele propuse pentru sporirea eficienței administrației fiscale ar trebui să îmbunătățească colectarea impozitelor și să reducă costurile de asigurare a conformității pentru întreprinderi, pentru persoanele fizice și pentru administrațiile fiscale. Unele state membre au inclus, de asemenea, măsuri de combatere a planificării fiscale agresive în planurile lor de redresare și reziliență.

Raportul privind mecanismul de alertă prezintă analiza Comisiei cu privire la evoluția dezechilibrelor și a riscurilor emergente²⁴. Pentru 12 state membre, un bilanț aprofundat va evalua dacă acestea sunt afectate de dezechilibre care necesită adoptarea unor măsuri de politică. Pe măsură ce redresarea se stabilizează, asigurarea rezilienței economiei UE implică, de asemenea, abordarea dezechilibrelor care existau înainte de criză și a riscurilor emergente. După corectarea treptată a dezechilibrelor până în momentul izbucnirii pandemiei, șocul economic care a urmat a adâncit vulnerabilitățile preexistente. Acest lucru este valabil în special pentru datoriile publice și private ridicate, care au crescut ca urmare a șocului și a măsurilor luate pentru a-l contracara. Se preconizează că în următorul deceniu nivelurile datoriei publice vor rămâne peste nivelurile anterioare pandemiei în aproximativ o treime din statele membre, precum și la nivelul UE în ansamblu, inclusiv din cauza cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației și a cheltuielilor legate de combaterea schimbărilor climatice și a impactului deja tangibil al acestora. Situația financiară a societăților s-a înrăutățit în unele sectoare din cauza împrumuturilor necesare pentru a acoperi pierderile bruște de venituri și deficitele de lichidități, în timp ce moratoriile temporare au protejat întreprinderile și le-au permis să facă față încetinirii creșterii economice. Creșterea prețurilor la locuințe în unele state membre implică riscuri de supraevaluare. Redresarea economică va ajuta guvernele și sectorul privat să își reducă ponderea datoriei și să atenueze vulnerabilitățile financiare.

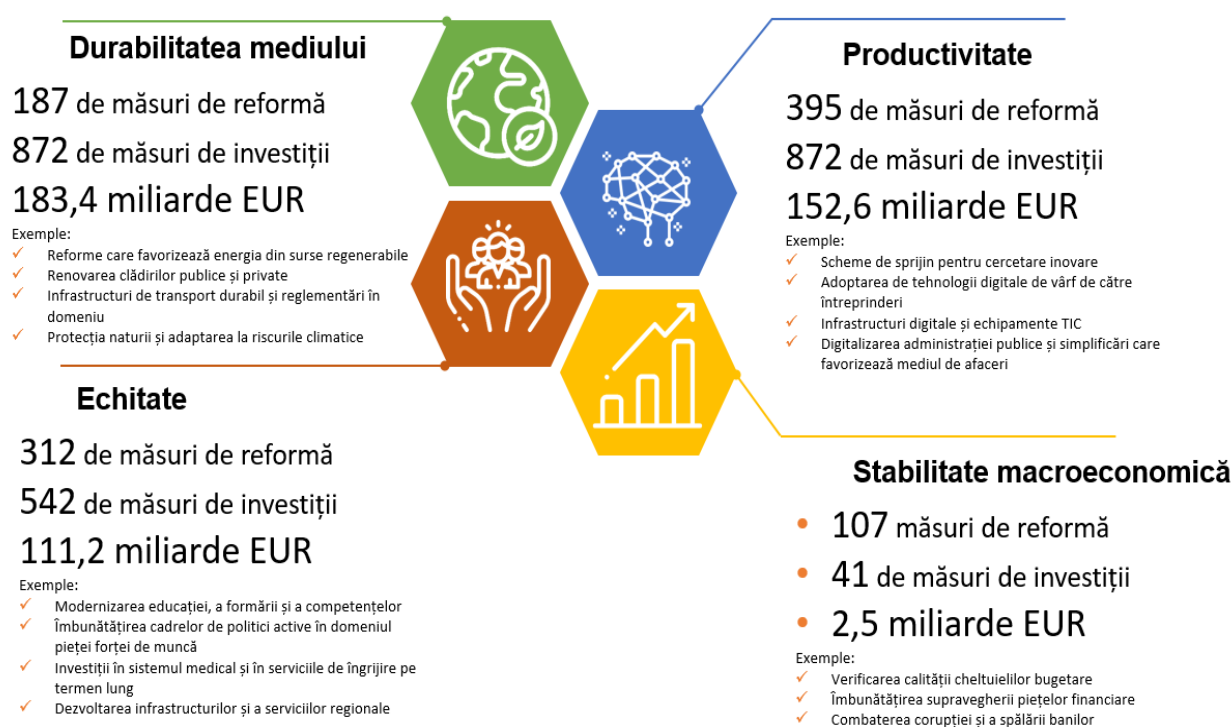
Finalizarea uniunii piețelor de capital și a uniunii bancare ar consolida canalele de finanțare pentru economie, ar încuraja contribuția sectorului privat la eforturile de investiții și ar spori reziliența economică și socială. Sectorul bancar din UE a rezistat bine la șocul economic provocat de pandemie și joacă un rol esențial în redresarea economică în curs. Cu toate acestea, sectorul se confruntă în continuare cu provocări structurale în contextul

²³ COM(2021) 251 final, Impozitarea întreprinderilor pentru secolul XXI.

²⁴Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European, Raportul privind mecanismul de alertă 2022, COM (2021) 741 final.

unei rentabilități scăzute și al fragmentării. O uniune bancară solidă le-ar permite băncilor să sprijine mai mult creșterea economiilor UE pe o piață unică mai integrată, protejând în același timp contribuabilii din UE, și ar contribui în mod pozitiv la stabilitatea macrofinanciară a zonei euro. În plus, sunt necesare piețe de capital funcționale pentru a oferi întreprinderilor, inclusiv IMM-urilor și întreprinderilor nou-înființate, surse de finanțare complementare care să le ajute să își consolideze capitalul și potențialul de inovare în contextul post-pandemie și să le sprijine în adaptarea la o economie mai verde și mai digitală.

Figura 2: Contribuția planurilor de redresare și reziliență la cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive

Notă: Analiza preliminară a celor 22 de planuri de redresare și reziliență adoptate de Consiliu (cifrele fac obiectul unor posibile revizui). Reformele și investițiile la nivel de submăsuri au fost alocate celor patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Diagrama este ilustrativă și nu reflectă pe deplin natura interconectată a multor măsuri.

3. Semestrul european evoluează

Semestrul european își reia acțiunile de coordonare generală a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă în 2022, dar evoluează în conformitate cu cerințele de punere în aplicare ale Mecanismului de redresare și reziliență. Având în vedere punerea în aplicare a mecanismului, semestrul european trebuie adaptat în continuare pentru a ține seama de suprapuneri și pentru a se asigura că eforturile comune se concentrează pe realizarea unor planuri de redresare și reziliență ambițioase și de înaltă calitate. Punerea în aplicare a planurilor va impulsiona programele de reformă și de investiții ale statelor membre pentru anii următori. Semestrul european, cu domeniul său de aplicare mai larg și cu supravegherea multilaterală din cadrul acestuia, va completa punerea în aplicare a planurilor de redresare și

reziliență. Cele două procese vor fi intrinsec legate și se vor depune toate eforturile pentru a se evita suprapunerile și pentru a se utiliza în mod optim sinergiile existente, scopul fiind evitarea sarcinilor administrative inutile.

Comisia va publica rapoarte de țară raționalizate în primăvara anului 2022. Rapoartele vor face bilanțul punerii în aplicare de către statele membre a planurilor de redresare și reziliență, bazându-se, de asemenea, pe tabloul de bord privind redresarea și reziliența care va fi instituit până în decembrie 2021 și pe raportarea cu privire la cheltuielile sociale din cadrul planurilor, pe baza metodologiei care face în prezent obiectul discuțiilor cu Parlamentul European și cu Consiliul. În plus, acestea vor oferi o prezentare generală a evoluțiilor și a provocărilor economice și sociale cu care se confruntă statele membre, precum și o analiză prospectivă a rezilienței acestora. În cele din urmă, prezentarea generală va include o evaluare a progreselor înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, în special prin intermediul tabloului de bord social revizuit, precum și în ceea ce privește realizarea obiectivelor principale ale UE privind ocuparea forței de muncă, competențele și reducerea sărăciei. Pe baza acestei analize, rapoartele de țară vor identifica lacunele constatate în raport cu provocările care sunt abordate doar parțial sau care nu sunt abordate în planurile de redresare și reziliență. Dacă este cazul, rapoartele vor include și un rezumat al constatărilor bilanțurilor aprofundate realizate în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, care vor ține seama de impactul crizei provocate de pandemia de COVID-19.

De asemenea, Comisia intenționează să propună Consiliului să adopte recomandări specifice fiecărei țări în primăvara anului 2022. Acestea vor acoperi aspectele-cheie identificate în rapoartele de țară și, după caz, în bilanțurile aprofundate, pentru care ar putea fi necesare acțiuni de politică de-a lungul mai multor ani. În acest sens, recomandările specifice fiecărei țări vor contribui la realizarea de progrese și la consolidarea eforturilor statelor membre în cadrul programelor de redresare și reziliență, abordând în același timp provocările emergente, pentru a accelera dubla tranziție și pentru a consolida reziliența. Recomandările specifice fiecărei țări vor include, de asemenea, recomandări privind situația bugetară a statelor membre, astfel cum se prevede în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere. Rapoartele de țară, bilanțurile aprofundate și propunerile de recomandări specifice fiecărei țări vor face parte din pachetul de primăvară al semestrului european 2022.

Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) vor fi și mai mult integrate în semestrul european. Ciclul semestrului european 2020 a lansat lucrările privind integrarea ODD, astfel cum a solicitat președinta von der Leyen în Orientările sale politice din 2019. Ciclul semestrului european 2022 va continua pe această cale pentru a furniza o raportare complet actualizată și consecventă cu privire la ODD în toate statele membre. În primul rând, raportul anual de monitorizare a ODD²⁵ va face de acum parte din documentele semestrului european și va fi publicat în cadrul pachetului de primăvară. În al doilea rând, fiecare raport de țară din cadrul semestrului european va include o secțiune dedicată discutării statutului țării în

²⁵Eurostat, „Dezvoltarea durabilă în Uniunea Europeană – Raport de monitorizare privind progresele înregistrate în direcția atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul UE” – ediția 2021.

comparație cu media UE, precum și a progreselor înregistrate în fiecare domeniu al ODD²⁶. În al treilea rând, o combinație între aceste două elemente și indicatori suplimentari care monitorizează performanța statelor membre în ceea ce privește obiectivele-cheie de politică ale UE (de exemplu, Pactul verde european, deceniul digital) va oferi informații care vor sta la baza rapoartelor de țară și a recomandărilor specifice fiecărei țări. Tablourile de bord privind reziliența²⁷ pot, de asemenea, să sprijine analiza pentru rapoartele de țară.

Comisia va depune toate eforturile pentru a asigura sinergii și obligații de raportare raționalizate între Mecanismul de redresare și reziliență și semestrul european. Evitarea sarcinilor administrative inutile va fi principiul director în relația dintre serviciile Comisiei și administrațiile statelor membre. Comisia va raționaliza obligațiile de raportare ale statelor membre în cadrul ambelor procese. De exemplu, programele naționale de reformă, care urmează să fie prezentate în aprilie, vor fi, de asemenea, utilizate pentru raportarea bianuală din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență. Rapoartele întocmite cu ajutorul instrumentelor informatice adecvate vor servi la monitorizarea progreselor înregistrate în punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență și a progreselor globale înregistrate în ceea ce privește realizarea recomandărilor anterioare specifice fiecărei țări, astfel încât nu vor fi necesare rapoarte suplimentare pe suport de hârtie.

Dialogul constructiv cu statele membre se va afla în centrul semestrului european relansat și va fi integrat în dialogul privind punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență. Datorită dialogului privind elaborarea planurilor de redresare și reziliență, Comisia și statele membre și-au consolidat și aprofundat cooperarea, care urmează să continue în faza de punere în aplicare a planurilor. Acest dialog va avea loc în modul cel mai puțin împovăraător cu puțință pentru administrațiile publice naționale, utilizându-se, de asemenea, schimburile virtuale sau scrise. Pentru a asigura formarea unor sinergii, aceste schimburi bilaterale vor fi combinate cu un dialog mai amplu în cadrul semestrului european, care va acoperi toate subiectele relevante, inclusiv cele care nu sunt abordate în planuri. În plus, Comisia va sprijini schimbul de opinii și analize între statele membre, care reprezintă un element central al unei supravegheri multilaterale eficiente.

Implicarea sistematică a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante este esențială pentru succesul coordonării și al punerii în aplicare a politicii economice și de ocupare a forței de muncă. Implicarea lor în timp util și semnificativă este esențială în toate etapele ciclului semestrului european. În timpul pandemiei, partenerii sociali au sprijinit elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de urgență și de redresare, precum și a planurilor de redresare și reziliență în multe state membre. Gradul de consultare și de implicare a acestora a fost însă foarte diferit de la un stat membru la altul. Pentru punerea în aplicare a planurilor, este important ca statele membre să colaboreze activ cu partenerii sociali și cu alte părți interesate prin organizarea de reuniuni periodice specifice. Aceste schimburi vor reprezenta, de asemenea, o ocazie de a dialoga cu privire la agenda mai amplă de coordonare a politicilor economice, sociale și de ocupare a forței de muncă și vor contribui la

²⁶Situația fiecărei țări în ceea ce privește ODD, compilată de Eurostat, permite urmărirea situației și a evoluției statelor membre în direcția realizării ODD în comparație cu media UE; a se vedea: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/sdg-country-overview/>

²⁷ <https://ec.europa.eu/info/resilience-dashboards>.

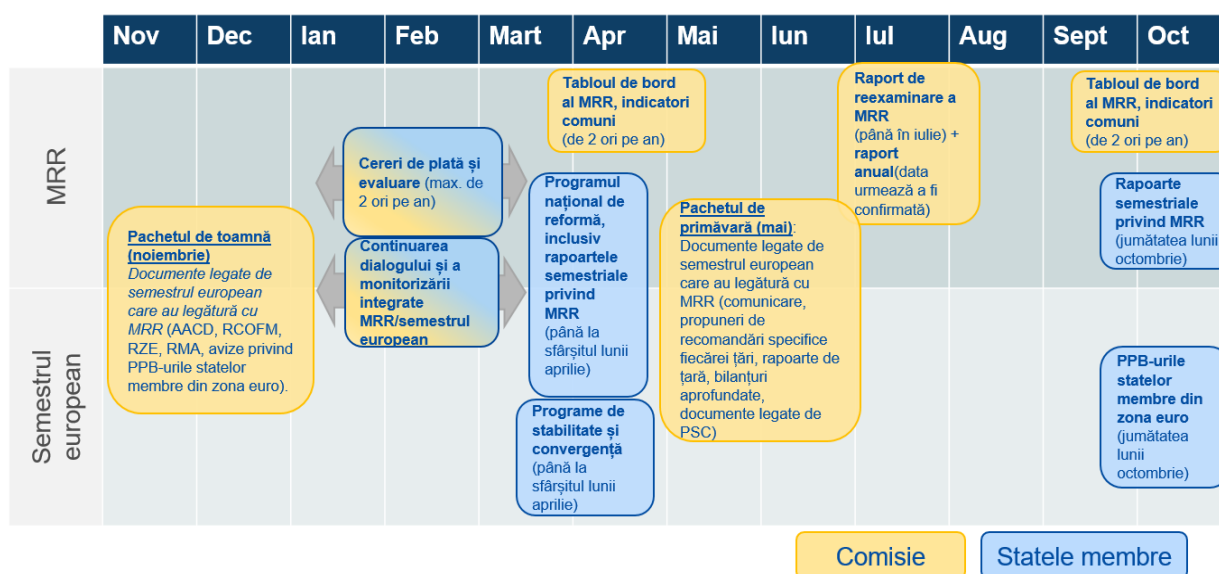
identificarea în comun a provocărilor, la îmbunătățirea soluțiilor de politică și la punerea în aplicare cu succes a semestrului european și a Mecanismului de redresare și reziliență.

Dialogul interinstituțional consolidat la nivel european, atât cu Parlamentul European, cât și cu Consiliul, va continua. Dialogul macroeconomic bianual la nivel politic și tehnic dintre Consiliu, Comisie și reprezentanții partenerilor sociali europeni asigură un schimb de opinii continuu cu privire la evoluțiile sociale și economice din Uniunea Europeană. Acest format a fost deja utilizat pentru discuțiile despre semestrul european și despre Mecanismul de redresare și reziliență. Etapa de punere în aplicare a planurilor de redresare și reziliență și reluarea rapoartelor de țară reprezintă o ocazie binevenită de a oferi un nou impuls dialogului macroeconomic, atât la nivel tehnic, cât și la nivel politic. De asemenea, Comisia își va continua dialogul strâns cu Parlamentul European cu privire la principalele evoluții sociale și economice, inclusiv în contextul semestrului european, și va colabora cu Parlamentul European înainte de fiecare etapă-cheie a ciclului semestrului european. În ceea ce privește în mod specific Mecanismul de redresare și reziliență, Comisia va continua să contribuie la dialogurile privind redresarea și reziliența cu Parlamentul și la schimburile periodice în cadrul unui grup de lucru dedicat mecanismului. Comisia intenționează să continue această bună practică și se angajează să consolideze responsabilitatea democratică a guvernantei economice a Uniunii.

În contextul dezbaterii privind revizuirea guvernantei economice, în lunile următoare vor avea loc reflecții pe termen mediu cu privire la calea de urmat pentru semestrul european. Mai multe reflecții și consultări ale părților interesate, care sunt în curs, sunt interconectate cu obiectivele și cu rolul semestrului european. Ținând seama de modificarea circumstanțelor în materie de guvernare economică în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19, Comisia a relansat, în octombrie 2021, dezbaterile publice privind revizuirea cadrului de guvernare economică al UE²⁸. Revizuirea urmărește să îmbunătățească eficacitatea supravegherii economice și a coordonării politicilor la nivelul Uniunii, iar dezbaterile publice ar trebui să contribuie la obținerea unui consens larg cu privire la calea de urmat. În plus, punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență va fi un prilej pentru a dobândi experiență și cunoștințe suplimentare cu privire la complementaritățile și interacțiunile dintre semestrul european și Mecanismul de redresare și reziliență. Ciclul semestrului european 2022 va reprezenta o ocazie de a discuta aceste rezultate cu statele membre și cu părțile interesate relevante pentru a vedea dacă viitoarele cicluri ale semestrului european și rezultatele acestora ar putea fi îmbunătățite și, dacă da, în ce mod.

²⁸Comisia Europeană, „Economia UE după pandemia de COVID-19: implicații pentru guvernarea economică”, COM (2021) 662 final, 19 octombrie 2021.

Figura 3: Ilustrarea proceselor integrate din cadrul semestrului european 2022 și al Mecanismului de redresare și reziliență

Legendă: AACD: Analiza anuală a creșterii durabile, RZE: Recomandarea privind zona euro, RCOFM: Raport comun privind ocuparea forței de muncă, RMA: Raportul privind mecanismul de alertă, PPB: Proiecte de planuri bugetare, ZE: zona euro, MRR: Mecanismul de redresare și reziliență, PSC: Pactul de stabilitate și de creștere.

4. Concluzie

Acțiunile ambițioase și coordonate la nivelul UE și la nivel național ca răspuns la pandemia COVID-19 au făcut posibilă trecerea de la gestionarea crizei la redresare. Agenda politică ambițioasă și finanțarea propusă la nivelul UE și la nivel național vor contribui la asigurarea unei redresări durabile și favorabile incluziunii, ceea ce îi va permite Europei să realizeze dubla tranziție și să devină mai echitabilă și mai rezilientă. Mecanismul de redresare și reziliență, integrat în semestrul european, este instrumentul-cheie care va permite, în anii următori, obținerea de rezultate în ceea ce privește această agendă și oferirea orientărilor necesare pentru punerea sa în aplicare în toate statele membre. Va fi responsabilitatea colectivă a tuturor factorilor de decizie să transforme aceste orientări în acțiuni concrete, să asigure succesul redresării pentru toți cetățenii UE și să consolideze bazele prosperității generațiilor viitoare.

Pe măsură ce se vor realiza progrese în ceea ce privește schimbările structurale impuse de dubla tranziție, semestrul european va rămâne cadrul general al UE pentru coordonarea politicilor economice, sociale și de ocupare a forței de muncă, contribuind în continuare la identificarea provocărilor politice relevante, la stabilirea priorităților de politică, la furnizarea de orientări în materie de politici și la asigurarea supravegherii și a monitorizării politicilor. Mecanismul de redresare și reziliență se va afla în centrul acestui proces în următorii ani, întrucât este pe deplin ancorat în obiectivul UE de a ajunge la o sustenabilitate competitivă. Planurile de redresare și reziliență vor ajuta statele membre să pună în aplicare, în următorii ani, un set substanțial de recomandări specifice fiecărei țări. În

același timp, semestrul european va continua să ofere baza analitică pentru identificarea provocărilor emergente relevante în materie de politică economică, socială și de ocupare a forței de muncă, inclusiv a celor care decurg din obiectivele noi sau mai ambițioase ale politicilor UE (de exemplu, „Pregătiți pentru 55”, deceniul digital) care nu au fost deja abordate în planuri și pentru prezentarea de recomandări specifice fiecărei țări în această privință. Prin urmare, cele două procese vor rămâne interconectate în mod intrinsec, în timp ce sinergiile vor fi utilizate, în măsura posibilităților, pentru a se evita suprapunerile și duplicarea eforturilor, inclusiv în ceea ce privește cerințele de raportare.

În anii care vor urma, va fi absolut necesară punerea în aplicare a programelor ambițioase de reformă și de investiții incluse în planurile de redresare și reziliență. Comisia invită statele membre să asigure punerea în aplicare integrală și în timp util a reformelor și a investițiilor incluse în planurile lor și să accelereze programarea și executarea fondurilor politicii de coeziune. De asemenea, Comisia invită statele membre să adere la prioritățile identificate în prezenta analiză anuală a creșterii durabile atunci când realizează reforme și investiții la nivel național. Statele membre dispun de o gamă largă de instrumente de politică și de finanțare ale UE, iar Comisia este pregătită să le sprijine în măsura posibilităților.